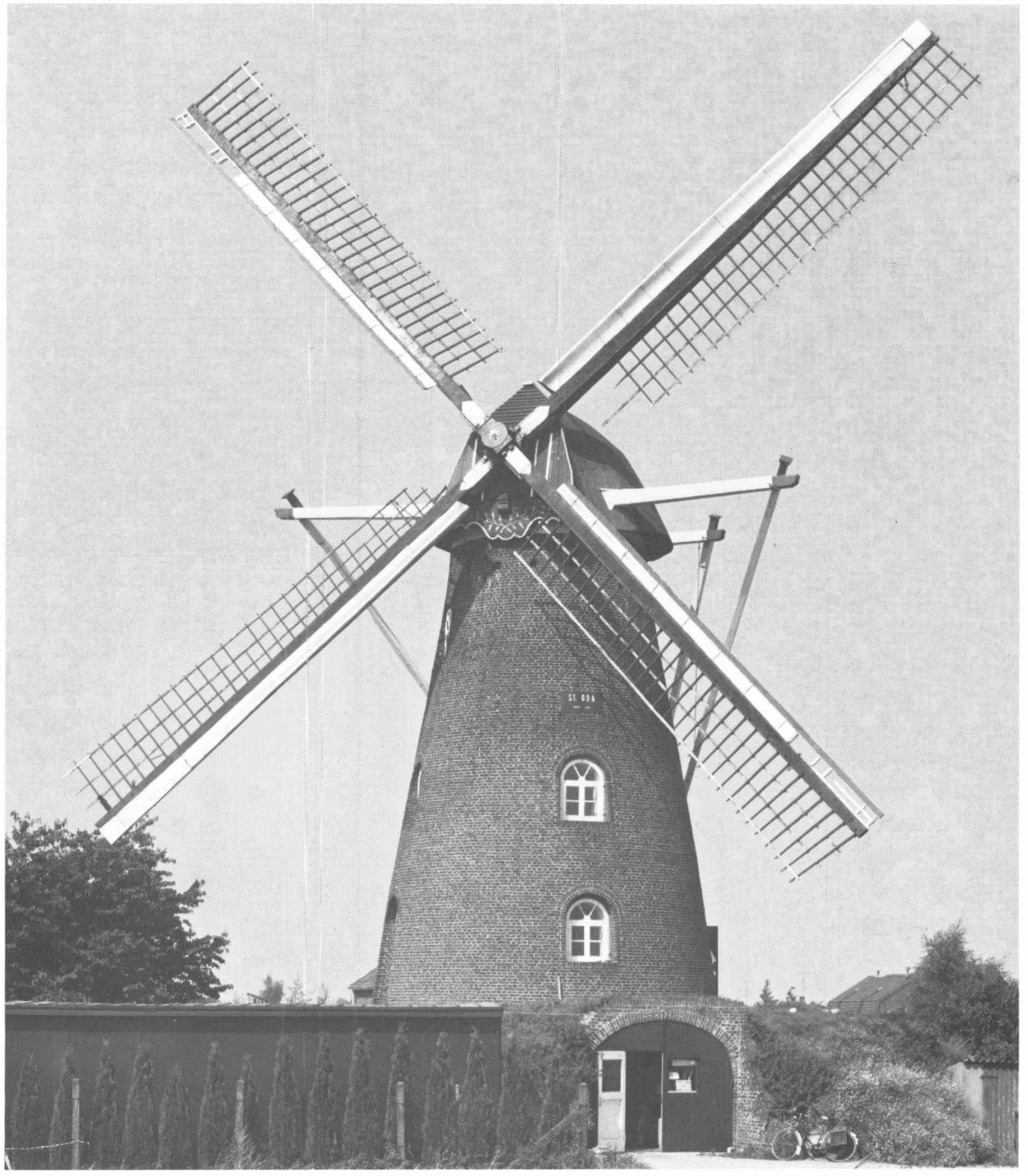

foto: fotostudio Ad Meewis

7. Sint Oda, Vrakker

Vlakbij de St. Odakapel te Boshoven spiegelt zich de St. Oda-molen in het water van de Zuid-Willemsvaart. Molen en kapel bewaren in hun naam de herinnering aan de heilige, die zich volgens de legende in deze buurt schuilhield toen men haar wilde vermoorden. Toch spreken de Weertenaren altijd van de Molen van Nijs. Ook die naam heeft recht van bestaan, omdat de molen sinds haar bouw altijd in handen van de familie Nijs is geweest. Wanneer Wilhelmus Nijs, bij zijn klanten beter bekend als Wilhelmus de mulder, nu precies opdracht tot de bouw gaf, is niet met zekerheid te zeggen. Volgens sommigen zou dat in 1883 zijn geweest, maar in de ons bekende officiële stukken wordt de molen pas in 1887 genoemd. Molenmaker Bert Adriaens heeft in elk geval aan de bouw meegewerkt.

Nu zou je heel wat historische bijzonderheden verwachten over een molen, die nog niet zo oud is en bovendien altijd eigendom was van een en dezelfde familie. Toch weten we nauwelijks iets over het wel en wee van de St. Oda te Vrakker. Nou ja, er is een klein berichtje in Het Kanton Weert van april 1904 waarin te lezen staat, dat baldadige lieden enkele ruiten van de molen hebben ingegooid. Maar dat zijn zo van die dingen waar Weerter molens zelfs vandaag de dag nog steeds hinder van ondervinden. Twee jaar daarna komt hetzelfde weekblad met de mededeling, dat op 18 december twee wieken van de molen waren afgevallen. Dat was een flinke schadepost voor de muldersfamilie.

In de twintiger jaren wordt Theodorus Leonardus Nijs de nieuwe eigenaar. Zijn broer is dan mulder te Stramproy en het schijnt dat ze de deur van hun molen op dezelfde manier beschilderd hadden.

Dan horen we pas weer iets over de St. Oda in verband met de inventarisatie van 1933. Er wordt uitsluitend met windkracht gemalen, maar veel klandizie is er niet meer. Toch gaat ook Nijs met de tijd mee en, net als zijn collega's op de andere Weerter molens, laat hij de wieken stroomlijnen volgens het systeem Van Bussel.

Uit een brief, in 1959 geschreven in verband met een noodzakelijke grote onderhoudsbeurt, blijkt dat er aan zo'n windmolen eigenlijk altijd wel werkzaamheden zijn uit te voeren. En meestal is het dan de molenaar zelf die het werk op eigen kosten verricht.

Zo werd de molen rond 1953 door Nijs jr. in de stille zomermaanden, als er toch niet veel te malen valt, helemaal opgeschilderd. In 1954 waren de zeilen zo versleten dat er nieuwe gekocht moesten worden. In 1956 werd schade, door bliksemslag ontstaan, hersteld. Een jaar later viel er aan het inwendige een en ander te doen, waarbij men de kosten gelukkig wat kon drukken door gebruik te maken van materiaal, afkomstig van andere molens, ter beschikking gesteld door de firma Adriaens. Maar niettegenstaande al die kleine klusjes, door de eigenaar zelf uitgevoerd, was rond de jaren zestig een grote beurt echt wel noodzakelijk geworden. De provinciale overheid gaf subsidie in de kosten aan dat karwei verbonden. Dat geld was goed besteed - zo schreven deskundigen van Waterstaat aan het Provinciaal Bestuur - want mulder Nijs was nog een van de weinigen, die toen amper gebruik maakte van motoraandrijving. Zijn zoon wilde in de toekomst het bedrijf met windkracht voortzetten. Dat was een aanpak die goed paste in een tijd waarin de roep om goedkope energie al hier en daar gehoord werd.

In de zomer van 1961 komt de restauratie klaar en niet lang daarna wordt inderdaad Theodorus Wilhelmus Nijs de nieuwe eigenaar. Zijn molen, die vaak in bedrijf is, trekt dan nogal wat belangstelling van toeristen. Het gastenboek, dat Wiel er op na houdt, bevat dan ook heel wat namen van mensen uit verre werelddelen. Zij komen een kijkje nemen als de molen zijn 26 meter lange, ijzeren roeden laat rondwentelen, waardoor in het inwendige een koppel kunststenen en een koppel natuursteen, beide 17der, in beweging komen.